

I mitt föräldrahem stod en kista målad av okänd målare (finns en likadan från Berg) som jag visste att mor hade haft med sig från sitt barndomshem i Nykulla. För några år sedan forskade jag på kistan och kom till följande sannolika resultat:

PROVINIENS FÖR KISTA IPS 1863:

I (J)PS står sannolikt för **Johannes Pehrs**son född på Stojby Bosgård i Gårdsby socken, Kronobergs län, den 28.7 1837. Årtalet 1863 står inte för någon specifik händelse men kistan är troligen tillverkad då. Enligt husförhörslängden var Johannes 1863 på järnvägsarbete i Jönköping tillsammans med brodern Peter.

Bakgrund:

Johannes föräldrar var Pehr Bosson född 16.8 1795 och Sara Persdotter född 5.9 1801. (Pehr har varit gift innan och har en son Johan i det äktenskapet.) De är bosatta på Stojby Bosgård när Johannes föds.

Kistan IPS 1863 från Haketorp och Nykulla som följt bl a min mor och som nu står i Rättvik.

År 1843, den 8.4, flyttar familjen till Haketorp Västregård, Gårdsby socken. Gården och husen är numera borta men finns angivna på Riksantikvarie-ämbetets Fornsök-karta som bytomt med beteckningen *RAÄ-nummer Gårdsby 52:1*. Se bilder nedan.

År 1865, den 31.8, flyttar Johannes tillsammans med sina föräldrar till Nr 24 Nykulla Norregård 1 Stomhemman, 7/32 mantal, i Tjureda socken, Kronobergs län. Gården ligger nere i backen öster om vägen norrut i byn med väg ner strax för allén. Föräldrarna får undantag på gården.

Årtiondena före Johannes kommer dit har gården ett flertal brukare och ägare (rörigt i husförhörslängderna). Ägare är bl a tolgborna Johannes Johansson, Tolg Ödegård, Johan Jonasson, Västenhaga, Tolg och Johan Andersson Tolgs Prästgård.

År 1866, den 24.6 (troligen midsommar) gifter Johannes sig med Maja-Lisa Johansdotter, född den 23.2 1833 på Stenkulla Brogård, Tolgs socken, Kronobergs län. Föräldrar är

hemmansägare Johan Månsson och Anna Cathrina Nilsson. Hon för med sig en oäkta son, Johan Alfred, född där den 1.3 1863. Han får efternamn efter styvfadern d v s Johannesson. (Så trots året 1863 så är det inte hans kista.)

Här i vägskalet i Haketorp med nuvarande byn i öster och vägen till Gårdsby säteri till höger låg den gamla byplatsen. På åkerns närmast till höger låg gården där Johannes bodde.

Vägen mot söder mot Gårdsby säter från vägskalet i Haketorp. Precis till höger låg gården.

År 1869, den 10.10, dör Johannes Pehrsson's far Per Bosson och modern Sara Persdotter dör den 30.3 1880. I bouppteckningen efter Per den 26.10 1869 finns en kista men den är naturligtvis inte kista "IPS 1863" eftersom den inte är hans, jämför nedan. Inventarierna på gården värderas då till 207 kr (jämför nedan inventarierna år 1900). Per Bosson har inga

Vägskälet mot norr. Här på åkern med uppväxande säd låg gården där Johannes bodde. Bilderna i Haketorp är tagna i juni 2010.

skulder men fordringar på 2897 kr varav 443 på sonen Johannes Pehrsson. Efter hustrun Sara finns ingen bouppteckning.

Johannes och Maja-Lisa får tillsammans tre barn, Lovisa Katrina född 5.3 1867, (hon gifter sig med John Jonasson i Broddatorp, Ramkvilla), Anna **Matilda** född 19.11 1869 och Johannes **Gustaf** född 9.2 1873. Den sistnämnde tar sedan över gården i Nykulla.

Anna **Matilda** gifter sig med änklungen Sven Gustav Johannesson, född 17.10 1874 på Lädja Trulsagård, Bergs socken, Kronobergs län, änklung sedan den 12.5 1898. De bor på Lädja Sjögård i Berg där han är arrendator. De är bosatta där år 1900.

Gården ägs av Sven Gustavs far Johan Magnusson på Lädja Trulsagård, född den 17.1 1839, gift den 2.12 1865 med Sara Catrina Svensdotter, född den 25.10 1846 i Berg. Det märkliga är att Sven Gustav har Johannesson som efternamn trots att fadern heter Johan. Sven Gustavs hustru **Matilda** kallar sig dock under 1900-talet för Johansson.

År 1900 övertar Johannes Gustav Johannesson Nykulla Norregård då hans far Johannes Pehrsson (**IPS**) dör den 27.1 1900. Enligt bouppteckningen efter honom den 6.2 1900 värderas två kistor till 1,50 kr. En av dessa är nog kista "IPS 1863". Inventarierna på gården värderas då till 1386 kr och gården till 1900 kr (jämför år 1869 ovan). Johannes Pehrsson har 2984 kr i skuld.

Enligt folkbokförings-CD:n för år 1900 så bor på gården då Johannes Gustav ensam (troligen är han aldrig gift) samt en piga Anna Matilda Karlsdotter född 1881 i Ramkvilla. Där bor även hans mor undantagsänkan Maja-Lisa Johansdotter ensam. Hon dör den 7.7 1917.

År 1903, den 3.2, dör Johannes Gustav endast 30 år gammal i tbc och gården tas då över av hans syster **Matilda**, som då flyttar hem, tillsammans med sin make Sven Gustav Johannesson från Berg, paret tidigare boende i Lädja, Berg. Paret har då en son, Hugo Svensson, född i Lädja den 9.1 1901. Han kallas ibland för "Bosa-Hugo" efter morfars far Pehr Bosson och Bosgård i Stojby.

Anna Matilda ("Tilda i Norregården", troligen även kallad "Bosa-Tilda") blir tidigt änka. Den 16.3 1906 dör hennes man Sven Gustav från Berg endast 32 år gammal, även han i tbc.

Nykulla Norregård dit Johannes Pehrsson och kistan kommer år 1865. På bilden till höger Hugo Svensson född 1901, hans mor Matilda Johansson och hans mormor Maja-Lisa Johansdotter. Bilden bör vara tagen omkring 1912. Fotograf okänd.

Efter det får Tilda bacillskräck och kokar all mjölk. År 1921 övertas gården av Tilda och sonen Hugo. Hugo gifter sig den 28.6 1936 med Inez född 15.7 1904 i Asa.

År 1915 kommer till gården en bonddotter, Gunhild Lindholm från Gustavsbygd, Vissefjärda socken, numera Kalmar län. Hon är med barn utom äktenskapet och ska i stor hemlighet föda sitt barn och lämna bort det som fosterbarn till Tilda i Norregården som svarat på Gunhilds annons. Gården var då utarrenderad.

Den 12.4 1915 föds dock två tvillingbarn, **Gulli** och Tage Persson. Efternamnet Persson efter fadern Alfred Persson från Hässleholm. Denne är tillfälligt i Vissefjärda kring 1914 när han arbetar som förman vid ett kanalbygge i Lyckebyån som passerar Gustavsbygd.

Pojken Tage blir fosterbarn hos Maria och Ernst Hörberg på gården längst upp i norr i denna del av byn. Tage blir senare gift i Källreda, Tolgs socken och bor där till en början men familjen flyttar sedan till Munkatorp, Tolg, där Tage bor hela livet.

Gulli växer upp på gården i Nykulla tillsammans med fosterbrodern Hugo vilket inte var lätt alla gånger, det var ett fattigt hem. Hon har sedan pigplatser hos Aron och Per-Johan Petersson i Munkatorp i Tolg, prästgården i Tolg, en gård i Tjureda, Bergagården i Öhr, Hjelmbergs i Karlshamn, Axel Svenssons i Tararp, Bräkne-Hoby i Blekinge samt ålderdomshemmet i Bräkne-Hoby.

År 1936, den 10.3, dör Gullis fostermor Matilda Johansson (Johannesdotter). Enligt bouppteckningen av den 10.8 1936 finns då två klädkistor värderade till 5 kr. Det är nog samma två kistor som vid bouppteckningen den 6.2 1900 värderas till 1,50 kr. Inventarierna värderas nu till 677 kr och Matilda har inga skulder. (Jämför ovan.)

Under år 1939 sköter Gulli dagtid hemgården i Nykulla, eftersom hennes fosterbror Hugo då vistas på lasaretten i Växjö och Lund, samt arbetar extra på granngårdarna och på nätterna passar hon en inhyses sjuk gammal kvinna från Gynkeltorps Södregård (gästgiveriet) i Tolg som inte ville vara på ålderdomshemmet. (Kan vara Ida Maria Johansdotter (Magnusdotter?) född 6.10 1867. Senare släkt på gården heter Svebring.?) För arbetet på gården får hon bara skatten betald och för tre månaders nattjobb får hon 100 kr.

År 1944, den 5.1, gifter Gulli sig med Karl Nilsson och de bosätter sig i ett nybygge invid hans barndomshem i Tararp, Bräkne-Hoby socken, Blekinge län. De får den 24.7 1946 en son,

Inge, som växer upp i Tararp men sedan är bosatt i Rydaholm, Jp län och Hjortsberga, Krb län, och nu i Rättvik efter att ha haft ett halvårsboende i Rättvik i flera år.

Kistans vandring har varit följande: Den har följt med **Johannes Pehrsson** från Hakatorp till Nykulla där den sedan stått och följt med gården så Matilda Johansson var den sista i slakten som ägde kistan. Eftersom det troligen är den som finns med i bouppteckningen 1936 så har Gulli sedan fått kistan av sin fosterbror Hugo och hans fru Inez under 1930- eller 40-talet, kanske i samband med arbetet på gården 1939 eller när hon gifte sig i Blekinge 1944. Hur **Gulli** sedan fått ner kistan till Tararp är okänt. Den har i alla fall stått där så länge jag minns. Vid föräldrarnas död och husets tömning 2001 tog jag kistan direkt till Rättvik där den nu står.

Detta framforskat och skrivet den **11.4 2010** med hjälp av Arkiv Digital, Genline, CD:n Sveriges Befolkning 1900, CD:n Sveriges Dödbok 1947-2003, Lantmäteriets Historiska kartor, Riksantikvarieämbetets Fornsök, Sigurd Erixon: Sveriges Bebyggelse – Landsbygden – Kronobergs län, handskrivna anteckningar av Gulli Nilsson, uppgift från pastorsexpeditionen i Söraby pastorat samt egna minnen. Uppdaterat, påbyggt och rättat under veckorna efter.

Inge Nilsson 460724-3336